Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ένατο τμήμα)

της 2ας Οκτωβρίου 2014*

«Προδικαστική παραπομπή — Κοινή γεωργική πολιτική — Κανονισμός (ΕΚ) 2419/2001 — Ολοκληρωμένο σύστημα διαχειρίσεως και ελέγχου σχετικά με ορισμένα συστήματα ενισχύσεων — Αίτηση για τη χορήγηση ενισχύσεως βάσει της εκτάσεως — Άρθρο 33 — Κυρώσεις — Εκ προθέσεως παρατυπίες»

Στην υπόθεση C-525/13,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Hof van Cassatie (Βέλγιο) με απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2013, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Οκτωβρίου 2013, στο πλαίσιο της δίκης

Vlaams Gewest

κατά

Heidi Van Den Broeck,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Safjan, πρόεδρο τμήματος, J. Malenovský και K. Jürimäe (εισηγήτρια), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Wahl

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Vlaams Gewest, εκπροσωπούμενη από τον J. Fransen, advocaat,

— η H. Van Den Broeck, εκπροσωπούμενη από τον K. Van Wynsberge, advocaat,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους H. Kranenborg και G. von Rintelen,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 33 του κανονισμού (ΕΚ) 2419/2001 της Επιτροπής, της 11ης Δεκεμβρίου 2001, [για] τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου για ορισμένα καθεστώτα κοινοτικών ενισχύσεων που θεσπίστηκαν με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3508/92 [του Συμβουλίου] (ΕΕ L 327, σ. 11), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/2004 της Επιτροπής, της 23ης Ιανουαρίου 2004 (ΕΕ L 17, σ. 7, στο εξής: κανονισμός 2419/2001), σε συνδυασμό με το άρθρο 31, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Vlaams Gewest (Περιφέρειας της Φλάνδρας) και της H. Van Den Broeck, όσον αφορά την εκ μέρους της αρχής αυτής ανάκτηση του συνόλου των ενισχύσεων για τις αροτραίες καλλιέργειες τις οποίες εισέπραξε η H. Van Den Broeck για το έτος συγκομιδής 2003, με την αιτιολογία ότι η αίτησή της για τη χορήγηση ενισχύσεως περιείχε εκ προθέσεως παρατυπίες.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 3508/92

3 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3508/92 του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 1992, για τη θέσπιση ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου σχετικά με ορισμένα καθεστώτα κοινοτικών ενισχύσεων (ΕΕ L 355, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1593/2000 του Συμβουλίου, της 17ης Ιουλίου 2000 (ΕΕ L 182, σ. 4, στο εξής: κανονισμός 3508/92), προβλέπει τα εξής:

«Κάθε κράτος μέλος δημιουργεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου [στο εξής: “ολοκληρωμένο σύστημα”] το οποίο εφαρμόζεται:

α) στον τομέα της φυτικής παραγωγής:

i) στο καθεστώς στήριξης των παραγωγών ορισμένων αροτραίων καλλιεργειών, το οποίο θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1251/1999 [του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, για τη θέσπιση καθεστώτος στήριξης των παραγωγών ορισμένων αροτραίων καλλιεργειών (ΕΕ L 160, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2704/1999 του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 1999 (ΕΕ L 327, σ. 12)]·

ii) στο καθεστώς ενισχύσεων για τους παραγωγούς ρυζιού που θεσπίστηκε με το άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΚ) 3072/95 [του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την κοινή οργάνωση αγοράς του ρυζιού (ΕΕ L 329, σ. 18), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2072/98 του Συμβουλίου, της 28ης Σεπτεμβρίου 1998 (ΕΕ L 265, σ. 4)]·

iii) στο ειδικό μέτρο σχετικά με ορισμένα οσπριοειδή που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1577/96 [του Συμβουλίου, της 30ής Ιουλίου 1996, για τη θέσπιση ειδικού μέτρου υπέρ ορισμένων οσπριοειδών (ΕΕ L 206, σ. 4), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1826/97 της Επιτροπής, της 22ας Σεπτεμβρίου 1997 (ΕΕ L 260, σ. 11)]·

β) στον τομέα της ζωικής παραγωγής:

[…]

iii) στις άμεσες πληρωμές δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΚ) 1255/1999 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων [(ΕΕ L 160, σ. 48)],

[...]».

4 Το άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 6, του κανονισμού αυτού προβλέπει τα εξής:

«1. Για να υπαχθεί σε ένα ή περισσότερα κοινοτικά καθεστώτα που διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού, κάθε κάτοχος εκμετάλλευσης υποβάλλει, για κάθε έτος, αίτηση ενισχύσεων "εκτάσεις" στην οποία αναφέρονται:

— τα αγροτεμάχια, συμπεριλαμβανομένων των εκτάσεων για χορτονομές, τα αγροτεμάχια που αποτελούν αντικείμενο μέτρου παύσης καλλιέργειας των αρόσιμων γαιών και τα αγροτεμάχια σε αγρανάπαυση,

— ενδεχομένως, οιαδήποτε άλλη αναγκαία πληροφορία που προβλέπεται είτε από τους κανονισμούς περί κοινοτικών καθεστώτων είτε από το οικείο κράτος μέλος.

[...]

6. Για κάθε ένα από τα δηλωμένα αγροτεμάχια, οι κάτοχοι της εκμετάλλευσης αναφέρουν την έκταση καθώς και τη θέση του, ώστε τα στοιχεία αυτά να καθιστούν δυνατή την αναγνώριση του αγροτεμαχίου στο πλαίσιο του συστήματος αναγνώρισης αγροτεμαχίων.»

Ο κανονισμός 2419/2001

5 Ο κανονισμός 2419/2001 καθορίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής του ολοκληρωμένου συστήματος.

6 Οι αιτιολογικές σκέψεις 32 και 34 του κανονισμού αυτού ορίζουν τα εξής:

«(32) Για την αποτελεσματική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα για την καταπολέμηση των παρατυπιών και των περιπτώσεων απάτης. Πρέπει να θεσπιστούν χωριστές διατάξεις για τα καθεστώτα ενίσχυσης βάσει της έκτασης αφενός και για τα καθεστώτα ενίσχυσης για ζώα αφετέρου, λόγω της διαφορετικής φύσης των εν λόγω καθεστώτων ενισχύσεων.

(33) Πρέπει να θεσπιστούν μειώσεις και αποκλεισμοί, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αναλογικότητας και τα ειδικά προβλήματα που συνδέονται με περιπτώσεις ανωτέρας βίας καθώς και με έκτακτες και φυσικές συνθήκες. Τέτοιες μειώσεις και αποκλεισμοί πρέπει να κλιμακώνονται ανάλογα με τη βαρύτητα της διαπραχθείσας παρατυπίας και πρέπει να φθάνουν μέχρι τον πλήρη αποκλεισμό από ένα ή περισσότερα καθεστώτα ενισχύσεων για καθορισμένο χρόνο.

(34) Η πρόβλεψη μειώσεων και αποκλεισμών πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες των διαφόρων καθεστώτων ενίσχυσης που υπάγονται στο ολοκληρωμένο σύστημα. Όσον αφορά τις αιτήσεις ενισχύσεων βάσει έκτασης, οι παρατυπίες αφορούν συνήθως τμήματα εκτάσεων, και η δήλωση εκτάσεων μεγαλύτερων των πραγματικών σε σχέση με ένα αγροτεμάχιο μπορεί να εξουδετερωθεί από τη δήλωση εκτάσεων μικρότερων των πραγματικών για άλλα αγροτεμάχια της ίδιας ομάδας καλλιεργειών. [...] Όσον αφορά τις αιτήσεις ενισχύσεων βάσει έκτασης, όταν διαπιστώνονται παρατυπίες, πρέπει να προβλέπεται ότι εντός ενός ορισμένου ορίου ανοχής πρέπει απλώς να προσαρμόζονται οι αιτήσεις ενισχύσεων και να αρχίζουν να εφαρμόζονται οι μειώσεις, μόνο εφόσον υπάρξει υπέρβαση του εν λόγω ορίου. [...]»

7 Κατά το άρθρο 2, στοιχείο θ′, του εν λόγω κανονισμού, ως «αίτηση ενίσχυσης βάσει της έκτασης» νοείται:

«[Η] αίτηση για την πληρωμή ενισχύσεων στο πλαίσιο των καθεστώτων ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο α′ και στοιχείο β′, σημείο iii, του [κανονισμού 3508/92] και η οποία περιλαμβάνει τη δήλωση των άλλων χρήσεων της έκτασης, ιδίως τη δήλωση κτηνοτροφικής έκτασης για τους σκοπούς των αιτήσεων ενίσχυσης για ζώα».

8 Το κεφάλαιο Ι του τίτλου IV του κανονισμού 2419/2001, τιτλοφορούμενο «Διαπιστώσεις σε σχέση με αιτήσεις ενίσχυσης βάσει της έκτασης», αποτελείται από τα άρθρα 30 έως 35. Το άρθρο 30 του κανονισμού αυτού, που φέρει τον τίτλο «Γενικές αρχές», έχει ως εξής:

«Για το σκοπό του παρόντος κεφαλαίου, διακρίνονται οι ακόλουθες ομάδες καλλιεργειών:

α) κτηνοτροφικές εκτάσεις που δηλώνονται για τους σκοπούς του άρθρου 12 του κανονισμού (ΕΚ) 1254/1999 [του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα του βοείου κρέατος (ΕΕ L 160, σ. 21)]·

β) κτηνοτροφικές εκτάσεις, πλην των βοσκοτόπων και των εκτάσεων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή αροτραίων καλλιεργειών κατά την έννοια του στοιχείου β′ του άρθρου 13, παράγραφος 3, του [κανονισμού 1254/1999], που δηλώνονται για τους σκοπούς του άρθρου 13 του εν λόγω κανονισμού·

γ) βοσκότοποι κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 3, στοιχείο γ′, του [κανονισμού 1254/1999] που δηλώνονται για τους σκοπούς [του άρθρου 13] του ίδιου κανονισμού·

δ) μόνιμοι βοσκότοποι που δηλώνονται για τους σκοπούς του άρθρου 19 του [κανονισμού 1255/1999]·

ε) εκτάσεις φυτικών καλλιεργειών για τις οποίες ισχύει διαφορετικό ποσοστό ενίσχυσης·

στ) εκτάσεις υπό καθεστώς παύσης καλλιέργειας και, ενδεχομένως, εκτάσεις υπό καθεστώς παύσης καλλιέργειας για τις οποίες ισχύει διαφορετικό ποσοστό ενίσχυσης.»

9 Κατά το άρθρο 31, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 2419/2001, με τίτλο «Βάση υπολογισμού»:

«1. Εάν η καθορισθείσα έκταση μιας ομάδας καλλιεργειών ευρεθεί μεγαλύτερη από τη δηλωθείσα στην αίτηση ενίσχυσης, η δηλωθείσα έκταση χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της ενίσχυσης.

2. Με την επιφύλαξη των μειώσεων και των αποκλεισμών σύμφωνα με τα άρθρα 32 έως 35, εάν η δηλωθείσα έκταση σε μια αίτηση ενίσχυσης βάσει της έκτασης υπερβαίνει την καθορισθείσα έκταση για την εν λόγω ομάδα καλλιεργειών κατόπιν διοικητικών ή επιτόπιων ελέγχων, για τον υπολογισμό της ενίσχυσης χρησιμοποιείται η καθορισθείσα έκταση για την εν λόγω ομάδα καλλιεργειών.»

10 Το άρθρο 32 του κανονισμού αυτού, τιτλοφορούμενο «Μειώσεις και αποκλεισμοί σε περιπτώσεις δήλωσης έκτασης μεγαλύτερης της πραγματικής», προβλέπει τα εξής:

«1. Εάν, όσον αφορά μια ομάδα καλλιεργειών, η δηλωθείσα έκταση υπερβαίνει την καθορισθείσα σύμφωνα με το άρθρο 31, παράγραφος 2, η ενίσχυση υπολογίζεται με βάση την καθορισθείσα έκταση γι' αυτή την ομάδα καλλιεργειών μειωμένη κατά το διπλάσιο της διαπιστωθείσας διαφοράς, εφόσον αυτή υπερβαίνει το 3 % ή τα δύο εκτάρια, αλλά δεν υπερβαίνει το 20 % της καθορισθείσας έκτασης.

Εάν η διαφορά υπερβαίνει το 20 % της καθορισθείσας έκτασης, δεν χορηγείται καμία συνδεμένη με την έκταση ενίσχυση για τη σχετική ομάδα καλλιεργειών.

2. Εάν, για τη συνολική καθορισθείσα έκταση που καλύπτεται από αίτηση ενίσχυσης στο πλαίσιο των καθεστώτων ενίσχυσης που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του [κανονισμού 3508/92], η δηλωθείσα έκταση υπερβαίνει την καθορισθείσα σύμφωνα με το άρθρο 31, παράγραφος 2, κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 30 %, δεν χορηγείται η ενίσχυση, την οποία θα εδικαιούτο ο κάτοχος της εκμετάλλευσης βάσει του άρθρου 31, παράγραφος 2, για το εν λόγω ημερολογιακό έτος στο πλαίσιο αυτών των καθεστώτων ενίσχυσης.

Εάν η διαφορά υπερβαίνει το 50 %, ο κάτοχος της εκμετάλλευσης αποκλείεται και πάλι από τη λήψη ενισχύσεων μέχρι ποσού ίσου προς το ποσό που αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της δηλωθείσας έκτασης και της καθορισθείσας έκτασης, βάσει του άρθρου 31, παράγραφος 2. Το ποσό αυτό συμψηφίζεται με τις πληρωμές ενισχύσεων στο πλαίσιο άλλων καθεστώτων ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, του [κανονισμού 3508/92], τις οποίες δικαιούται ο γεωργός βάσει των αιτήσεων που υποβάλλει κατά τη διάρκεια των τριών ετών που έπονται του οικονομικού έτους της διαπίστωσης. Εάν το ποσό δεν συμψηφίζεται πλήρως με τις εν λόγω ενισχύσεις το υπόλοιπο απαλείφεται.»

11 Το άρθρο 33 του εν λόγω κανονισμού, τιτλοφορούμενο «Μη συμμόρφωση εκ προθέσεως», ορίζει τα εξής:

«Εάν διαπιστώνονται διαφορές μεταξύ της δηλωθείσας και της καθορισθείσας έκτασης σύμφωνα με το άρθρο 31, παράγραφος 2, οφείλονται σε παρατυπίες που διαπράχθηκαν εκ προθέσεως, δεν χορηγείται η ενίσχυση την οποία θα εδικαιούτο ο γεωργός σύμφωνα με το άρθρο 31, παράγραφος 2, για το εν λόγω ημερολογιακό έτος στο πλαίσιο του συγκεκριμένου καθεστώτος ενίσχυσης.

Επιπλέον, εάν η εν λόγω διαφορά υπερβαίνει το 20 % της καθορισθείσας έκτασης, ο κάτοχος της εκμετάλλευσης αποκλείεται και πάλι από τη λήψη ενισχύσεων μέχρι ποσού ίσου προς το ποσό που αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της δηλωθείσας έκτασης και της καθορισθείσας έκτασης, βάσει του άρθρου 31, παράγραφος 2. Το ποσό αυτό συμψηφίζεται με τις πληρωμές ενισχύσεων στο πλαίσιο άλλων καθεστώτων ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, του [κανονισμού 3508/92], τις οποίες δικαιούται ο γεωργός βάσει των αιτήσεων που υποβάλλει κατά τη διάρκεια των τριών ετών που έπονται του οικονομικού έτους της διαπίστωσης. Εάν το ποσό δεν συμψηφίζεται πλήρως με τις εν λόγω ενισχύσεις το υπόλοιπο απαλείφεται.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

12 Η H. Van Den Broeck είναι γεωργός. Στις 9 Μαΐου 2003 υπέβαλε ενώπιον της Vlaams Gewest, για το έτος συγκομιδής 2003, αίτηση χορηγήσεως ενισχύσεως βάσει της εκτάσεως, υπό την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο θ′, του κανονισμού 2419/2001. Η αίτηση αυτή αφορούσε πλείονες αροτραίες καλλιέργειες, ήτοι τον αραβόσιτο (78,34 εκτάρια) και τα μπιζέλια ξηράς συγκομιδής (8,2 εκτάρια), καθώς και μια έκταση σε αγρανάπαυση (10,08 εκτάρια).

13 Στις 30 Ιανουαρίου 2004 εισέπραξε ενισχύσεις συνολικού ύψους 21 072,42 ευρώ. Εντούτοις, καμία ενίσχυση δεν χορηγήθηκε όσον αφορά το αγροτεμάχιο που προβλεπόταν για τη συγκομιδή των μπιζελιών ξηράς συγκομιδής, δεδομένου ότι η Vlaams Gewest διαπίστωσε ότι τα μπιζέλια αυτά προδήλως δεν είχαν συγκομισθεί ξηρά. Πράγματι, αντιθέτως προς τα ξηρά μπιζέλια, τα νωπά μπιζέλια δεν θεωρούνται ως αροτραία καλλιέργεια επιλέξιμη για τη χορήγηση των εν λόγω ενισχύσεων.

14 Στις 30 Ιουνίου 2005 η Vlaams Gewest απαίτησε, δυνάμει του άρθρου 33 του κανονισμού 2419/2001, την επιστροφή του ποσού των ενισχύσεων που καταβλήθηκαν στην H. Van Den Broeck για όλες τις καλλιέργειες πλην των μπιζελιών, με την αιτιολογία ότι η αίτηση ενισχύσεως την οποία υπέβαλε το 2003 περιείχε εκ προθέσεως παρατυπίες.

15 Δεδομένου ότι η H. Den Broeck δεν επέστρεψε το απαιτηθέν ποσό, η Vlaams Gewest παρακράτησε την προκαταβολή της ενιαίας ενισχύσεως ανά εκμετάλλευση για το έτος συγκομιδής 2005. Η H. Van Den Broeck άσκησε προσφυγή κατά της αποφάσεως αυτής της Vlaams Gewest ενώπιον του rechtbank van eerste aanleg te Brussel (πρωτοδικείου Βρυξελλών) με αίτημα να διαπιστωθεί, μεταξύ άλλων, ότι οφειλόταν ενίσχυση για τη συγκομιδή των μπιζελιών και ότι η ενίσχυση που της χορηγήθηκε για το έτος 2003 δεν μπορούσε να αναζητηθεί.

16 Στις 22 Ιανουαρίου 2008 το rechtbank van eerste aanleg te Brussel έκρινε ότι καμία ενίσχυση δεν οφειλόταν για το αγροτεμάχιο στο οποίο συγκομίσθηκαν τα μπιζέλια, αλλά ότι κακώς η Vlaams Gewest είχε ζητήσει την ανάκτηση του συνόλου των ενισχύσεων που χορηγήθηκαν. Η απόφαση αυτή επιβεβαιώθηκε από το hof van beroep te Brussel (εφετείο Βρυξελλών), το οποίο έκρινε εντούτοις ότι η παρατυπία της αιτήσεως για τη χορήγηση ενισχύσεως την οποία είχε υποβάλει η H. Van Den Broeck οφείλεται σε εκ προθέσεως ενέργεια. Η Vlaams Gewest άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής του hof van beroep te Brussel.

17 Το Hof van Cassatie (ακυρωτικό δικαστήριο) κρίνει ότι το άρθρο 33, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2419/2001 χρήζει ερμηνείας ως προς το ζήτημα αν με τη φράση «η ενίσχυση την οποία θα εδικαιούτο ο γεωργός» και η οποία δεν θα του χορηγηθεί, ως κύρωση, αφορά την ενίσχυση την οποία θα εδικαιούτο ο γεωργός αυτός δυνάμει του άρθρου 31, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, ήτοι ποσό υπολογιζόμενο με βάση την καθορισθείσα έκταση της οικείας ομάδας καλλιεργειών, ή αν πρόκειται περί της ενισχύσεως που χορηγείται δυνάμει του οικείου καθεστώτος ενισχύσεων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 3508/92. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, το ποσό της μη χορηγηθείσας ενισχύσεως θα αντιστοιχεί στο σύνολο του ποσού που χορηγείται κατ' εφαρμογήν του συστήματος ενισχύσεων, μέρος του οποίου αποτελούν οι ενισχύσεις για την οικεία ομάδα καλλιεργειών.

18 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Hof van Cassatie αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 33, πρώτο εδάφιο, [του κανονισμού 2419/2001], την έννοια ότι η άρνηση χορηγήσεως της ενισχύσεως "την οποία θα εδικαιούτο ο γεωργός σύμφωνα με το άρθρο 31, παράγραφος 2, [του εν λόγω κανονισμού]" αφορά το ποσό της ενισχύσεως που οφείλεται κατ' εφαρμογήν του "συγκεκριμένου καθεστώτος ενίσχυσης", όπως αυτό παρατίθεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, [του κανονισμού 3508/92], οπότε πρέπει να μη χορηγείται όχι μόνον η ενίσχυση για την "εν λόγω ομάδα καλλιεργειών", αλλά ολόκληρο το ποσό της ενισχύσεως κατ' εφαρμογήν ενός από τα απαριθμούμενα στη διάταξη αυτή καθεστώτα ενισχύσεως, στο οποίο εμπίπτει η εν λόγω ομάδα καλλιεργειών;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

19 Με το προδικαστικό ερώτημά του το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινισθεί αν το άρθρο 33, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2419/2001 έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση εκ προθέσεως παρατυπίας διαπιστωθείσας στο πλαίσιο αιτήσεως για τη χορήγηση ενισχύσεως βάσει της εκτάσεως, ο γεωργός στερείται το σύνολο των ενισχύσεων τις οποίες θα εδικαιούτο σύμφωνα με το σύστημα ενισχύσεων το οποίο αφορά η αίτηση αυτή και για υπαγωγή στο οποίο ήταν επιλέξιμη η ομάδα καλλιεργειών την οποία αφορά η παρατυπία αυτή ή αν η κύρωση αυτή πρέπει να περιορίζεται στις ενισχύσεις οι οποίες αφορούν τη συγκεκριμένη ομάδα καλλιεργειών.

20 Συναφώς, από το άρθρο 33, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού αυτού προκύπτει ότι το περιεχόμενο της κυρώσεως την οποία προβλέπει η διάταξη αυτή εξαρτάται από την έννοια των εκφράσεων «συγκεκριμένο καθεστώς ενίσχυσης» και «ομάδα καλλιεργειών», που περιέχονται αντιστοίχως στο άρθρο αυτό και στο άρθρο 31, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού.

21 Όσον αφορά την έκφραση «συγκεκριμένο καθεστώς ενίσχυσης» η οποία χρησιμοποιείται στο άρθρο 33, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2419/2001, υπογραμμίζεται ότι, κατά το άρθρο 2, στοιχείο θ′, του κανονισμού αυτού, τα καθεστώτα στο πλαίσιο των οποίων είναι δυνατή η υποβολή αιτήσεως για τη χορήγηση ενισχύσεως βάσει της εκτάσεως είναι τα καθεστώτα ενισχύσεων τα οποία αφορά το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχεία α′ και β′, σημείο iii, του κανονισμού 3508/92. Μεταξύ των διαφόρων καθεστώτων αυτών περιλαμβάνεται, στο άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο α′, σημείο i, του δεύτερου αυτού κανονισμού, το καθεστώς στηρίξεως των παραγωγών ορισμένων αροτραίων καλλιεργειών, το οποίο θεσπίστηκε με τον κανονισμό 1251/1999.

22 Στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, τα αγροτεμάχια που δηλώθηκαν στην επίμαχη αίτηση για τη χορήγηση ενισχύσεως βάσει της εκτάσεως αφορούσαν τη χορήγηση ενισχύσεως στο πλαίσιο του καθεστώτος στηρίξεως των αροτραίων καλλιεργειών το οποίο προβλέπει ο κανονισμός 1251/1999. Συνεπώς, πρέπει να κριθεί ότι το ειδικό αυτό καθεστώς ενισχύσεων αποτελεί το «συγκεκριμένο καθεστώς ενίσχυσης», υπό την έννοια του άρθρου 33, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2419/2001.

23 Όσον αφορά την έννοια της εκφράσεως «ομάδα καλλιεργειών» στην οποία αναφέρεται το άρθρο 31, παράγραφος 2, του κανονισμού 2419/2001, επισημαίνεται ότι η έννοια αυτή χρησιμοποιείται ιδίως για τον προσδιορισμό της βάσεως υπολογισμού της ενισχύσεως την οποία ενδέχεται να δικαιούται ακόμη ο γεωργός σε περίπτωση παρατυπίας διαπιστωθείσας σε αίτηση για τη χορήγηση ενισχύσεως βάσει της εκτάσεως, υποβληθείσα στο πλαίσιο ενός ή πλειόνων συγκεκριμένων καθεστώτων.

24 Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι η διάταξη αυτή δεν προβλέπει κύρωση, αλλά απλώς καθορίζει, υπό την επιφύλαξη των μειώσεων και των αποκλεισμών που προβλέπουν τα άρθρα 32 έως 35 του κανονισμού 2419/2001, τους κανόνες για τον προσδιορισμό της επιλέξιμης επιφανείας στο πλαίσιο του καθεστώτος ή των καθεστώτων που αφορά η αίτηση για τη χορήγηση ενισχύσεως βάσει της εκτάσεως, όταν προκύπτει ότι η δηλωθείσα στην αίτηση αυτή επιφάνεια είναι μικρότερη από την καθορισθείσα κατόπιν ελέγχου των αρμοδίων αρχών (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση Haug, C-286/05, EU:C:2006:296, σκέψη 24).

25 Από το γράμμα του άρθρου 31, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού απορρέει ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, μόνον η επιφάνεια που ανήκει στην «εν λόγω ομάδα καλλιεργειών», καθορισθείσα κατόπιν του ελέγχου στον οποίο προέβησαν οι αρμόδιες αρχές, λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της ενισχύσεως. Προκειμένου να εφαρμοσθεί η διάταξη αυτή, πρέπει, κατά συνέπεια, να γίνεται διάκριση μεταξύ των διαφόρων εκτάσεων που έχουν δηλωθεί στην αίτηση για τη χορήγηση ενισχύσεως βάσει της εκτάσεως, αναλόγως της συγκεκριμένης ομάδας καλλιεργειών από παρατιθέμενες στο άρθρο 30 του εν λόγω κανονισμού στην οποία ανήκουν.

26 Υπό την έννοια του άρθρου αυτού 30, καθώς και του άρθρου 32 του κανονισμού 2419/2001, η φράση «ομάδα καλλιεργειών» έχει ειδικό περιεχόμενο και δεν είναι δυνατό να νοηθεί, όπως επιβεβαιώνεται, ιδίως, με τη χρήση της λέξεως «καλλιέργειες» στον πληθυντικό, ως δηλωτική του συνόλου των επιφανειών που προορίζονται για την ίδια μία και μόνη συγκεκριμένη καλλιέργεια. Πράγματι, από το άρθρο 30 του κανονισμού αυτού προκύπτει ότι μια ομάδα καλλιεργειών αφορά, ευρύτερα, το σύνολο των επιφανειών που έχουν δηλωθεί σε μια αίτηση για τη χορήγηση ενισχύσεως βάσει της εκτάσεως και οι οποίες προορίζονται αντιστοίχως είτε για κτηνοτροφικές καλλιέργειες είτε για βοσκοτόπους ή μονίμους βοσκοτόπους είτε για άλλες καλλιέργειες «για τις οποίες ισχύει διαφορετικό ποσοστό ενίσχυσης» είτε ακόμη για εκτάσεις που έχουν τεθεί σε αγρανάπαυση.

27 Ως εκ τούτου, η ομάδα καλλιεργειών του άρθρου 30, πρώτο εδάφιο, στοιχείο ε′, του εν λόγω κανονισμού σημαίνει το σύνολο των εκτάσεων που προορίζονται για τις καλλιέργειες οι οποίες δηλώθηκαν σε μια αίτηση για τη χορήγηση ενισχύσεως βάσει της εκτάσεως, μολονότι σε καθεμία από αυτές έχει εφαρμογή διαφορετικός συντελεστής ενισχύσεως.

28 Συνεπώς, οι επιφάνειες που προορίζονται για τις αροτραίες καλλιέργειες οι οποίες, στο πλαίσιο της διαφοράς της κύριας δίκης, έχουν δηλωθεί βάσει του καθεστώτος ενισχύσεως που θεσπίσθηκε με τον κανονισμό 1251/1999, συνιστούν, από κοινού, μια χωριστή ομάδα καλλιεργειών, δεδομένου ότι προορίζονται για «καλλιέργειες για τις οποίες ισχύει διαφορετικό ποσοστό ενίσχυσης», υπό την έννοια του άρθρου 30, πρώτο εδάφιο, στοιχείο ε′, του κανονισμού 2419/2001.

29 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι, προκειμένου να προσδιορισθεί η ενίσχυση την οποία θα μπορούσε να αξιώσει ένας γεωργός και στην οποία αναφέρεται το άρθρο 33, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2419/2001, πρέπει να ληφθεί υπόψη το σύνολο των επιφανειών που προορίζονται για τις αροτραίες καλλιέργειες οι οποίες δηλώθηκαν στην αίτηση για τη χορήγηση ενισχύσεως βάσει της εκτάσεως, στο πλαίσιο του καθεστώτος που θεσπίσθηκε με τον κανονισμό 1251/1999, ως συνιστώσες χωριστή ομάδα καλλιεργειών, υπό την έννοια του άρθρου 30 του κανονισμού 2419/2001.

30 Συνεπώς, το άρθρο 33, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2419/2001 έχει την έννοια ότι η εκ προθέσεως παρατυπία σε μια τέτοια αίτηση έχει ως συνέπεια ότι ο γεωργός στερείται ολόκληρη την ενίσχυση την οποία θα μπορούσε να αξιώσει στο πλαίσιο του καθεστώτος αυτού, βάσει των επιφανειών που προορίζονται για τις διάφορες αροτραίες καλλιέργειες τις οποίες έχει δηλώσει.

31 Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται από τους σκοπούς τους οποίους επιδιώκει ο κανονισμός 2419/2001. Πράγματι, ο κανονισμός αυτός σκοπεί, όπως ορίζει η αιτιολογική σκέψη του 32, στη λήψη των κατάλληλων μέτρων για την καταπολέμηση των παρατυπιών και των περιπτώσεων απάτης στο πλαίσιο της εφαρμογής των διαφόρων καθεστώτων ενισχύσεων που εμπίπτουν στο ολοκληρωμένο σύστημα, τούτο δε προκειμένου να προστατευθούν αποτελεσματικά τα οικονομικά συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προς επίτευξη του σκοπού αυτού, ο ίδιος αυτός κανονισμός προβλέπει, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη του 33, μειώσεις και αποκλεισμούς αναλόγως της σοβαρότητας της παρατυπίας της αιτήσεως ενισχύσεως, που μπορούν να φθάσουν μέχρι τον πλήρη αποκλεισμό από ένα ή περισσότερα καθεστώτα ενισχύσεων για ορισμένο χρονικό διάστημα (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση Agrargenossenschaft Pretzsch, C-417/00, EU:C:2002:715, σκέψεις 35 έως 39).

32 Υπό τις συνθήκες αυτές, ερμηνεία του άρθρου 33 του κανονισμού 2419/2001 υπό την έννοια ότι επιβάλλονται κυρώσεις για τις εκ προθέσεως παρατυπίες ως εάν πρόκειται για τις σοβαρότερες παρατυπίες είναι σύμφωνη προς τον σκοπό ενός αρκούντως αποτρεπτικού και αποτελεσματικού συστήματος για την καταπολέμηση των παρατυπιών και των περιπτώσεων απάτης στις αιτήσεις για τη χορήγηση ενισχύσεως βάσει της εκτάσεως (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση National Farmers' Union κ.λπ., C-354/95, EU:C:1997:379, σκέψη 51).

33 Πράγματι, κύρωση η οποία συνίσταται στον αποκλεισμό γεωργού από σύστημα ενισχύσεων είναι ιδιαιτέρως αποτρεπτική και, ως εκ τούτου, πρόσφορη για την αποτελεσματική καταπολέμηση των πολυάριθμων παρατυπιών στο πλαίσιο των ενισχύσεων στη γεωργία και οι οποίες, επιβαρύνοντας σημαντικά τον προϋπολογισμό της Ένωσης, ενδέχεται να καταστήσουν αναποτελεσματικά τα μέτρα που λαμβάνουν τα θεσμικά όργανα στον τομέα αυτόν (βλ., υπό την έννοια αυτή, Käserei Champignon Hofmeister, C-210/00, EU:C:2002:440, σκέψη 38, και Bonda, C-489/10, EU:C:2012:319, σκέψη 29).

34 Κατόπιν όλων των ανωτέρω σκέψεων, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 33, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2419/2001 έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση εκ προθέσεως παρατυπίας διαπιστωθείσας στο πλαίσιο αιτήσεως για τη χορήγηση ενισχύσεως βάσει της εκτάσεως, ο γεωργός στερείται το σύνολο των ενισχύσεων τις οποίες θα εδικαιούτο σύμφωνα με το σύστημα ενισχύσεων το οποίο αφορά η αίτηση αυτή και στο οποίο ήταν επιλέξιμη η ομάδα καλλιεργειών την οποία αφορά η παρατυπία αυτή.

Επί των δικαστικών εξόδων

35 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (ένατο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 33, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΚ) 2419/2001 της Επιτροπής, της 11ης Δεκεμβρίου 2001, [για] τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου για ορισμένα καθεστώτα κοινοτικών ενισχύσεων που θεσπίστηκαν με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3508/92 [του Συμβουλίου], όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 118/2004 της Επιτροπής, της 23ης Ιανουαρίου 2004, έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση εκ προθέσεως παρατυπίας διαπιστωθείσας στο πλαίσιο αιτήσεως για τη χορήγηση ενισχύσεως βάσει της εκτάσεως, ο γεωργός στερείται το σύνολο των ενισχύσεων τις οποίες θα εδικαιούτο σύμφωνα με το σύστημα ενισχύσεων το οποίο αφορά η αίτηση αυτή και στο οποίο ήταν επιλέξιμη η ομάδα καλλιεργειών την οποία αφορά η παρατυπία αυτή.

(υπογραφές)